

„Centraliseren van kennis en kunde wérkt“

Dairy Campus zoekt verbinding met regio's

De ogen van de melkveesector zijn gericht op Leeuwarden. Hoe gaat Dairy Campus, het nieuwe kenniscentrum van de Nederlandse melkveehouderij, eruit zien? Zal iedereen kunnen profiteren van onderzoek en onderwijs en wordt het geen exclusief Fries feestje? Kersvers manager Kees de Koning neemt de twijfel weg. „Samenwerking is het motto.“

Begin dit jaar werd definitief besloten dat de meeste proefboerderijen voor de melkveehouderij zullen worden gesloten. Adieu Waiboerhoeve, dag Zegveld, tot ziens Aver Heino. Alleen De Marke en Nij Bosma Zathe blijven over. Op de proefboerderij bij Leeuwarden komt tevens een nieuw internationaal kennisinstituut voor de melkveehouderij, met de sexy en trendy naam Dairy Campus.

Afgezien van de financiële overwegingen die aan deze beslissing ten grondslag liggen, gelooft Wageningen UR dat het centraliseren van onderzoek en onderwijs grote voordelen heeft. In het veld wordt getwijfeld of die ambitie haalbaar is. Want hoe kan een onderzoek dat in het hoge Noorden wordt gehouden, van toepassing zijn in het diepe Zuiden? En Leeuwarden ligt toch wel in een uithoek van Nederland. Zal het logistiek haalbaar zijn om onderzoekers, docenten en studenten elders uit Nederland te laten participeren in het onderzoek en onderwijs op de Dairy Campus?

Silicon Valley

„Centralisatie en concentratie van kennis en kunde wérkt“, is de overtuiging van Kees de Koning. Hij is medewerker van Wageningen UR Livestock Research en sinds maart manager van Dairy Campus. Hij heeft de taak gekregen het nieuwe centrum vorm te geven door onder meer goed te luisteren naar de behoeften en wensen van de hele sector. „Kijk naar Amerika. Hoe succesvol ▶

- 1 Dairy Campus-manager Kees de Koning.
- 2 Het economisch laten draaien van biogas is één van de onderzoeken die de komende jaren moeten worden uitgevoerd.
- 3 Het industriepark rondom Dairy Campus wordt voornamelijk ingericht met bedrijven uit de agribusiness.

is Silicon Valley niet. Dat willen we ook voor de melkveehouderijketen bereiken in een combinatie van de drie O's: onderzoek, ondernemers en onderwijs." Dairy Campus wordt meer dan alleen een proefboerderij. Het gaat er om een verzameling van activiteiten te organiseren met als doel kennis te vergaren over onderwerpen als duurzaamheid en innovatie en deze permanent uitbouwen en overdragen. „Samenwerken is daarbij het toverwoord. De vraag is nu hoe we dit optimaal kunnen faciliteren, zodat de kennis kan doorstromen naar het onderwijs en de praktijk, want dat is de randvoorwaarde waaraan wij werken. We willen een brugfunctie hebben en verbindend werken.”

Agropark

Bijna niets op Nij Bosma Zathe doet vermoeden dat hier eind 2013 een geheel nieuw centrum moet zijn ontstaan. Er is geen bulldozer of sloophamer op het terrein te bekennen. Wie echter iets beter kijkt, ziet de nieuwe vlaggen wapperen van Dairy Campus, Van Hall Larenstein en Wageningen UR. Tweehonderd meter van Nij Bosma Zathe staat een groot bord waarop aangekondigd wordt dat rondom de proefboerderij een groot industriepark komt. Dat industriepark zal ingericht worden met voornamelijk bedrijven uit de agribusiness en is straks onderdeel van Dairy Campus.

De samenwerking tussen ondernemers, onderzoek en onderwijs is door de nabijheid van de agribusiness haast gegarandeerd. Voor de provincie Friesland en de gemeente Leeuwarden is de aantrekkingskracht van een dergelijk concept de belangrijkste reden geweest om 20 miljoen in Dairy Campus te investeren. Voor Wageningen UR was deze forse investering het argument om het centrum van melkvee niet in Lelystad, maar in Leeuwarden te vestigen.

Ruim vijfhonderd koeien

Concrete plannen hoe het nieuwe centrum eruit komt zien, zijn er nog niet. Men is in de voorbereidende fase: het vergaren van informatie uit de sector om een programma van wensen op te stellen. Wel is duidelijk dat er een stal komt voor 500 tot 550 melkkoeien. Die omvang is volgens De Koning berekend op het verwachte aantal onderzoeken. „Ruim vijfhonderd melkkoeien is de ondergrens om activiteiten als onderzoek naar huisvesting en voeding van lacterende koeien goed te kunnen ontplooiën en de basisfuncties te kunnen uitvoeren.”

Hoe de lay-out van de stal er uit komt te zien, is nog onduidelijk. „Het is ook nog niet echt duidelijk of het één stal wordt of dat we meerdere kleine stallen bouwen. Dat kan een proevenstal zijn, een innovatiegedeelte en

ruimtes voor trainingen en onderwijs. In ieder geval moet de stal of het gebouw flexibel zijn, zodat het snel omgebouwd en aangepast kan worden. Er is een aantal randvoorwaarden vanuit milieu, huisvesting en voeding. We moeten bijvoorbeeld op snelle wijze nieuwe vloerconcepten of nieuwe technieken kunnen onderzoeken. Ik kan mij voorstellen dat we alleen het dak en de vloer bouwen en alles binnen in de stal vrij laten, zodat we dit flexibel kunnen indelen. In het verleden werden de proefboerderijen vaak gebouwd met achteraf te weinig flexibiliteit. Dat willen we met de nieuwe stal voorkomen. De stal wordt geen voorbeeld van het bedrijf van de toekomst, zoals vroeger wel gebeurde. Dat kunnen we overlaten aan de melkveehouders zelf.”

Flexibele faciliteiten

Een ander belangrijk aspect van Dairy Campus is dat er op het terrein ook faciliteiten worden gebouwd voor trainingen, onderzoek, onderwijs en bedrijfsleven. „Wederom met een flexibele indeling: flexplekken voor onderzoekers, trainers, studenten en leraren. We moeten daarover nog goed nadenken”, verklaart de kersverse manager van Dairy Campus. „Het wordt een zoektocht en de invulling laat ik graag over aan alle betrokkenen.”

Na de zomer zal er meer duidelijk zijn en komt er een eerste schets. Halverwege 2013 moet het grootste deel van de nieuwe Dairy Campus faciliteiten gerealiseerd zijn. Het is ambitieus en een grote uitdaging om iets te creëren dat 'out of the box' is, aldus De Koning. „We krijgen daarbij ook ondersteuning van de gemeente Leeuwarden en de provincie Friesland bij zaken als bouwvergunningen en een bestemmingsplan.”

Smart Farming

Dairy Campus heeft veel stakeholders, waaronder LTO, FrieslandCampina, De Boer Stalinrichting, CRV, Agrifirm en Lely, gevraagd wat de thema's voor de komende jaren zijn. Daaruit kwam naar voren dat innovatie belangrijk is, maar ook duurzaamheid, huisvesting en ketenefficiëntie. Zoals De Koning zegt: van bulk naar differentiatie, waardoor er een toegevoegde waarde op boerderijniveau ontstaat. SmartFarming, het gebruik maken van sensortechnieken, blijkt voor de toekomst een cruciaal thema. Dat kan gebruikt worden voor diergezondheid, duurzaamheid, tracking&tracing en management.

„Er is net een 'Smart Dairy Farming' project gestart met CRV, Agrifirm en FrieslandCampina. We gaan met dit project bestaande technieken op een slimme wijze in de melkveehouderij toepassen. Dat wordt een zoektocht naar technieken,

die bijvoorbeeld al in andere industriële sectoren worden gebruikt maar nog niet voor de melkveehouderij. De technieken of de gedachten achter bijvoorbeeld een Sony PlayStation of Wii zijn wellicht goed bruikbaar in de stal.”

Er is volgens De Koning een lijst met onderzoeken, die de komende jaren moeten worden uitgevoerd. Nieuwe vloerconcepten, vrijloop- en zandstallen, het economisch laten draaien van biogas. Op de Dairy Campus komt ook een kenniscentrum voor Groen Gas, waarin onder andere Gasunie participeert. De Koning: „De onderzoeken moeten ook een business-gedreven uitdaging kennen.”

Onafhankelijk onderzoek?

Als onderzoeken door bedrijven worden geïnitieerd en gefinancierd; hoe staat het dan met de onafhankelijkheid van de onderzoeken? „Wij laten bij een onderzoek in opdracht van een bedrijf onze onafhankelijkheid niet varen”, zegt De Koning stellig. „Dat is onmogelijk, want wij worden gecontroleerd door de wetenschappelijke wereld en schrijven regelmatig in wetenschappelijke tijdschriften. Wij kunnen ons niet veroorloven om niet onafhankelijk te zijn. Zelfs bij onderzoeken die voor honderd procent door het bedrijfsleven betaald worden. Onze reputatie staat anders op het spel.”

Fries feestje?

De uitdaging en voorlopige gedachten rondom Dairy Campus klinken prachtig. Toch twijfelen mensen uit onderwijs en melkveehouderij of er voldoende rekening

wordt gehouden met de rest van Nederland. Zeker gezien het feit dat in Leeuwarden het businesspark en Van Hall Larenstein zo dichtbij zitten, lijkt het alsof het een exclusief Fries feestje wordt. Kees de Koning veegt dat argument resoluut van tafel. Niet dat hij ongevoelig is voor de angsten en gedachten die er bestaan, maar omdat hij juist wil voorkomen dat de Dairy Campus een louter Friese aangelegenheid wordt. „We moeten verbinden met de rest van het land”, verzekert hij. „We hebben overleg met de HAS Den Bosch. LTO-Nederland participeert in de Dairy Campus en we leggen ook de verbinding met bijvoorbeeld ZLTO. We gaan samenwerken via de Melkvee Academie. We werken dus niet vanuit een ivoren toren, maar zoeken de input van en de verbinding met de andere regio's.”

Er blijven altijd specifieke regio-onderzoeken nodig, vanwege verschil in bodemsoorten en andere factoren. De Koning onderkent dat, en hoopt door middel van praktijkonderzoek bij melkveehouders dit aspect gedeeltelijk op te lossen. Tegelijkertijd is dit soms lastig, omdat de melkveehouder meestal zijn bedrijf en niet het onderzoek als prioriteit heeft. Bovendien zijn de meeste melkveehouders geen wetenschappers. Ook hier kijkt De Koning naar de nieuwe technologische ontwikkelingen, die bijvoorbeeld monitoring op afstand mogelijk maken. „Uit onze ervaringen van de laatste jaren blijkt bovendien dat verreweg de meeste vragen niet regionaal gebonden zijn.”

Lectoraten

Een andere manier waarop De Koning hoopt op een verbinding met de diverse regio's en

ook andere agrarische onderwijsinstellingen, is de combinatie met de zogenaamde lectoraten op de verschillende opleidingen. De lectoraten worden aangesteld bij HBO-instellingen en moeten het contact leggen met het bedrijfsleven, maar ook met de scholen onderling. Zo is er al een Lectoraat Melkveehouderij (Jelle Zijlstra) en zijn er ook twee lectoraten voor BioBased Economy, één op Van Hall Larenstein Leeuwarden en de ander in Den Bosch. Zij hebben de opdracht gekregen juist die verbinding te leggen. Daarnaast moeten studenten vanuit Den Bosch of Dronten ook terecht kunnen op de Dairy Campus.

De CAH Dronten en het PTC+ in Oenkerk participeren echter niet. Deze opleidingen van de Aeres-groep zouden oorspronkelijk meedoen in de Dairy Campus, maar vonden dat er te weinig rekening werd gehouden met hun belangen. De Koning: „We hebben een open houding naar de CAH Dronten en er lopen nog steeds projecten met Dronten. De deur staat open.” Om te benadrukken dat de Dairy Campus in Leeuwarden niet in een Fries onderonsje ontardt, wil De Koning toch nog even kwijt: „Ik ben een Brabander in Friesland.” ■

Video
Een filmpje over de totstandkoming van Dairy Campus vindt u op www.melkveemagazine.nl

